

HARÖ-NYTT

INFORMATION TILL MEDELMMARENA I HASSELÖ-HARÖ INTRESSEFÖRENING

NUMMER 32 JUNI 2013

Harö Sten, Stora Hemöjan och andra märkliga öar

**Björn Greitz i Ladviken funderar lite kring
några önamn i vår närhet**

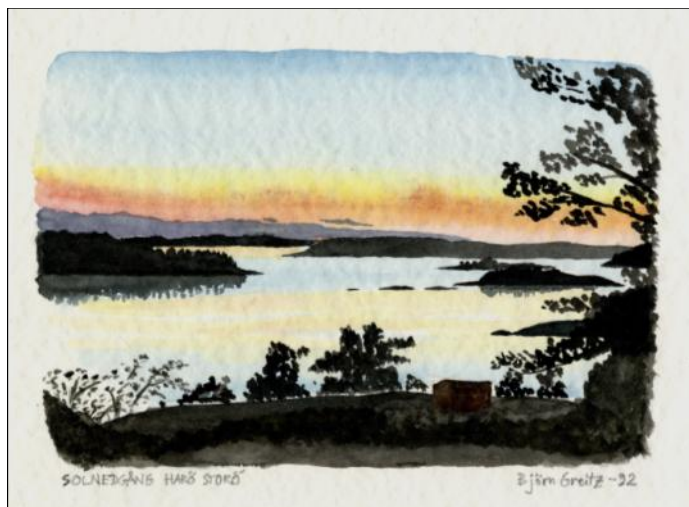
-Jaså, du menar Storö Harö!

Ibland undervisas jag av bekanta och obekanta om vad min sommarö egentligen heter. Och få tycks uppfatta öns namn, Harö Storö (utan bindestreck!), som en självklar ordning. Själv har jag ofta suttit vid min stugknut bligande ut över Möja Söderfjärd och grunnat över hur de ursprungliga inbyggarna en gång själva uppkallade sina öar, fjärdar och grynnor.

Söker man svar i kartor och sjökort kompliceras tillvaron ytterligare. Lantmätare och kartografer från inlandet har uppenbarligen haft svårt med skärgårdsbons mål och med att få till insiktsfulla tolkningar av betydelsen av olika förleder i namnen på kobbar och skär. Hur många små kala ljusgrå granitskär har inte, trots bristen på såväl fågeln ifråga som lämpliga boträd, skrivits som Gjusskär när en okulär besiktning ger vid handen att kobbstackarn nog bör heta Ljusskär - antingen kan den ha fått sitt namn efter sin ljusa bergart eller efter förekomsten av "ljusor", dvs sillmåsar.

Skärgårdsvetare med etymologiska ambitioner försöker bringa ordning genom avancerade tolkningar av namngivelser på gamla kartor, där latinska och kanske fornfrisiska förvrängningar av skärgårdens önamn duggar tätt. Till exempel kliar någon sina knölar ordentligt inför beteckningen "Myghi" för Möja på en mycket gammal karta och färdledsbeskrivning, men hävdar sedan strax att ön fått sitt namn efter alla myggor som råkat/råkar finnas just där, och som inbyggarna velat hylla genom att döpa sin ö efter.

Jag tar mig friheten att göra antagandet att människor som var skickade att klara av ett hårt skärgårdsliv inte var några infantila individer. Och de namn de satte på sina skär var säkert kloka namn som beskrev egenskaper, ägoförhållanden och andra saker som

underlättade för minnet att komma ihåg rätt väg över fjärdarna - en livsnödvändighet här ute.

Harö - ön med arméer av fältharar längs stränderna? Nja, här är nog alla som brottas med frågan tämligen överens om att namnet härstammar från ordet "hara" som betecknar ö med branta, höga klippstränder (jämför tex Vitharan, Måsharan mfl).

På Harö har en by funnits sedan 1200-talet, låt vara att den flyttats på grund av landhöjningen. Här fanns skyddad hamn, gott fiske och sedermera också beten och odlingsbar mark. Här låg alla gårdar samlade ända fram till storskiftet då två stycken skiftades ut till Storön, den största av de öar och skär som hörde till Harö by. För att kunna skiljas från alla andra "Storöar" i skärgården får ön på kartan naturligtvis heta Harö Storö (sk stark genitivform, dvs Harös Storö).

Men se det finns också en ö som heter Lisslö - och vad månede detta namn då betyda? Lillön, hävdar undertecknad (jämför med engelskans little och fornsvenskans litil, och jämför också med Svenska Högarne Storön och Lillön). Ett möjligen tonande "t" har kanske för länge sedan villfarit en utsänd skattskrivare, så att "tt" blivit "ss".

Och Horsten, Harö bys fiskeskär? En ö som ser ut som en häst/horse (inte ens med den rikaste fantasi)? Sommarbetesö för hästar (sådan lång transport för så lite bete)? Eller Har-sten (så brant och högt är det inte)? Nej, lösningen kunde vara - i enlighet med tidigare resonemang - "Harö Sten" (jfr "sten" i Norsten, Svenska Stenarna mfl)! Vilket dragits samman till Harsten eller på skärgårdsmål "Hårsten".

Till sist en hypotes om vår grannö Möja, "myggön". Kännedomen om skärgårdsbons förkärlek för att hoppa över h i början på ord (och att lägga till h framför ord som inleds med vokal) är grunden. Ästen, avre, hormen och Hösterman. På många sjökort står namnet St. Möjan tryckt. Skulle naturligtvis kunna vara Stora Hemöjan ('emöjan), ön där byarna ligger (jämför med Öja/Landsort och norska/isländska "öya"= ö). Södra Hemöjan skrivs då numera Södermöja. Och tvärs över Bergbofjärden ligger också Hemholmen – helt i linje med tidigare slutsatser! Och intill denna Hemö (Hemö-ö, jämför Edö-ö).

Alternativa teorier (också min egna) skulle dock kunna vara att Möja kan härledas till Mykil-ö, dvs Storön på fornsvenska (jämför med Möckelö, numera halvö väster om Mariehamn på Åland)... Eller så kanske namnet har sitt ursprung i det ålderdomliga "Mölja", som betyder "hamn eller sund"... men "Hemöjan" är ju en skojigare förklaring!

Härmed överlämnar jag vördsammast dessa mina forskningsresultat till Harö-Nytt redaktion, och hoppas att dimmor skingrats. Eller så blåser det upp till storm - en viss opposition fick även Galilei och Kopernikus utstå.

Björn Greitz
Ladviken, Harö Storö

Rapport från styrelsen

Bryggor

Ekonomiansvariga Agneta Frick meddelade att bryggfondens storlek inte är tillräcklig för det fall en större skada skulle uppstå eller att ett mer omfattande underhållsarbete behöver utföras. Beslöts att under nästkommande verksamhetsår utreda vilka krav som i framtiden kommer att ställas på finansiering från bryggföreningar för löpande underhåll. På förslag från Agneta beslöts vidare att upprätta en aktivitetslista med kostnadsuppskattningar angivna. Denna lista skulle vara ett levande dokument och bl.a. kunna vara ett hjälpmedel för att bedöma framtida investeringsbehov. Just nu finns ingen anledning att revidera den underhållsplan vi har.

Harö brygga

Det har varit mycket bättre ordning i vänthuset denna höst och vinter.

Björn och Pelle följer upp med post-, bok- och tidningsrutiner. Styrelsen beslöt att inför sommaren skulle ett nytt anslag sättas upp om att alla skulle tömma vänthuset på personliga tillhörigheter, som inte nödvändigtvis behövde finnas där.

Hagede brygga

Tommy anmälde, att Hagede vänthus skulle målas under våren/försommaren 2013, varefter det beslöts att målsättningen skulle vara att målningsarbetena skulle vara slutförda i god tid före årsstämman.

Tommy kunde meddela att trappan på Karlskronastigen nu fanns på plats .

Båttrafiken

Tommy Månsson valdes som huvudansvarig inom styrelsen för kontakterna med rederier som trafikerar Haröområdet.

Defibrillator till Harö-området

Björn informerade om de initiativ som tagits i denna fråga av några enskilda medlemmar samt påminde om hur argumenten för och mot hade gått efter förra årets stämma.

Efter diskussion beslöts att föreningen ska verka för att defibrillator kan införskaffas till Harö-området, även genom ett ekonomiskt lämpligt bidrag. Föreningens medlemmar skulle även uppmanas att genom extrainsättning till föreningens konto stödja ett sådant införskaffande.

Röjarhelg 2013

Noterades att det skulle anordnas en röjarhelg av frivilliga i höst under den första helgen efter Allhelgonahelgen. Ett projekt kunde vara runt klockstapeln.

Bredband i skärgården.

Staffan anmälde att inom ramen för "Fiberprojektet" finns nu en adresslista som upptar alla fastigheter inom Harö-området och föreslog med anledning därav, att då det fanns tid och resurser borde HaröNytt massdistribueras till samtliga hushåll inom området. På så sätt kunde föreningen måhända vinna nya medlemmar.

Rätt adress?

Om du behöver rätta eller ändra din adress kan du göra det på hhif.se (inne på medlemsarean) eller skicka brev till vår kassör.

Härmed kallas alla medlemmar i Harö Hasselö Intresseförening till vårt 65:e årsmöte i Harö skola söndagen den 14 juli kl. 10.00. Har du idéer om förbättringar, förändringar eller förnyelse ska du absolut skriva en motion. För att styrelsen ska kunna behandla den måste den vara en styrelse ledamot tillhanda senast två veckor före mötet. Efter årsmötet blir det information om Fiberprojektet.

Harödagen

Loppis och auktion blir det naturligtvis även i år på Harödagen den 20 juli. Teamet Pihl/Bjurfors/Sjöberg/Påhlman organiserar. Inlämning av dyrgripar sker mellan 9 och 11. Loppisen börjar 12. Auktionen när seglarna kommit i mål.

Pengarna går som vanligt till Sjöräddningsstationen på Möja. Börja fundera på bra saker att skänka bort Nu!

Grovsophämtning 2013

Lördag 20 juli
Hagede brygga 10.00-12.00
Harö brygga 12.30-14.30
Hasselkobbens brygga 15.00-16.00

Söndag 21 juli
Hasselö brygga 13.30-14.30

Inbjudan till "Harö runt" kappsegling för Ökor stora som små

Den 20 juli 2013

Bilderna är fotograferade av Lasse Nielsen, lasse.kringla.pe@telia.com som har upphovsrätten.

Skepparmötet på affärsbryggan blir kl. 13.00. Tävlingen går på en bana som Arne Strömberg meddelar på skepparmötet. Starten går kl. 14.00.

Glöm inte att leta i gömmorna eller så efter en liten present som vi delar ut vid prisutdelningen

Väl mött
Rolf Linnér, 1:e gast på Svarten

Härlig bild från röjardagen på Storöängarna i påskas tagen av Lasse Östlund.

Öppettider Harö Livs

Öppnar lördagen 15/6 och har öppet mellan 12-17.
Sön 16/6: 12-15
Mån-Tors 17-20/6: 12-17
Midsommarafton: 10-13
Midsommardagen: Stängt
Veckan efter midsommar gäller:
Sön 23/6: 11-15
Mån-lör 24-29/6: 11-17

Från och med vecka 27 som börjar med 1/7 gäller ordinarie öppettider:
Mån-lör: 11-18
Sön: 11-15

Nyheter om båttrafiken

I Alliansens budget inför hösten finns ett förslag om lägre taxor för enkelresor inom Waxholmsbolagets trafik kommande höst och vinter. Man vill uppmuntra fler att besöka skärgården även under vintermånaderna. Budgeten klubbas i mitten av juni. Ansvariga inom landstinget bedömer att det går igenom. Vad det gäller upphandlingen av 2014 års båttrafik återkommer vi i nästa nummer och på hemsidan.

Intresseanmälan för bredband på Harö och närliggande öar

Harö byalag, i samverkan med Harö-Hasselö Intresseförening, har fått projektstöd från Leader Uross och Länsstyrelsen för att genomföra en förstudie som ska ta reda på hur många fastighetsägare som är intresserade att ansluta sig till fibernätet, vad installationen skulle kosta per fastighet och hur mycket bidrag som krävs från stat och kommun för att finansiera dragningen av fiberkabeln till de fastighetsägare som anmält intresse. Att anmäla sig i det här skedet är inte bindande utan ett viktigt underlag för att få ett så bra beräkningsunderlag som möjligt. Det riktmärke som anges i statsstödsreglerna är att det inte ska kosta mer för en fastighetsägare i glesbygd än för en i tätort, även om det är färre abonnenter och längre sträckor. Kostnaden beror delvis på hur många som vill ansluta sig men bör inte överstiga 30 000 kronor per fastighet.

Mer information om Fiberprojektet kommer att ges i samband med årsmötet den 14 juli. Gå gärna in och läs på hhif:s hemsida.

Frågor? Kontakta Fiberprojektgruppen via: Staffan Westbeck, 070 399 6572 eller staffan.westbeck@hhif.se

Valberedningen förbereder valen av styrelseledamöter, revisorer och valberedning. Hör gärna av er med tips om personer som är intresserade och lämpliga att berika föreningen.

Kontakta Göran Östlund,
Thomas Wängsö eller
Curt Andersson.

Dina snickare på Harö

Vi utför nybyggnationer, ombyggnader, reparationer m.m. av hus och bryggor.

Christer Bragderyd,
Nötnäs, 0701-71 98 56

Erik Lindström,
Gummerholmen, 0704-25 58 74

Anders Södergren
Lerviken, 070-982 82 75

SJÖTRANSPORTER AB

- Vi säljer och levererar ved till din brygga till oslagbara priser
- Taxi-/charterbåt för max 8 personer
- Vi kör gods, stora som små
- Lastutrymme på 2 ton
- Lyftkran

För prisinformation gå in på vår hemsida eller kontakta:

Mats Sjögren 070-838 41 03

Håkan Sjögren 070-884 10 09

Vi arbetar i hela Stockholms skärgård

www.seatransport.se

Kort om föreningen

Harö-Hasselö Intresseförening äger och förvaltar bryggorna vid Hasselö, Harö och Hagede med tillhörande vänthus, spänger och trappor.

Föreningen skall verka för goda kommunikationer med allmänna färdmedel.

Föreningen skall även verka för god brand- och olycksfallsberedskap.

Föreningen skall också värna om en god miljö.

Föreningen ger ut Harö-nytt två gånger per år.

Föreningens pg och bg

Plusgiro 40 09 83-3

Bankgiro 375-9701

Harö - Hasselö Intresseförening

STYRELSE

ORDFÖRANDE

Björn Lindskog
Bostad 08-766 50 38
Mobil 072 398 56 56

VICE ORDFÖRANDE

Pelle Niring
Bostad 08-644 80 35
Lisslö 08-571 571 20

SEKRETERARE

Rolf Linnér
Bostad 08-541 314 09
Mobil 070-727 75 51

KASSÖR & MEDL. REGISTER

Agneta Frick
Bostad 08-580 375 37
Mobil 070-776 41 64

WEBBANSVARIG

Staffan Westbeck
Hasselö 08-571 550 33
Mobil 070-399 65 72

MATERIALANSVARIG HN.

Ann Persson
Bostad 08-767 67 13
Mobil 073-092 68 93

LEDAMÖTER

Martin Eriksson
Bostad 08-571 570 67
Mobil 070-896 13 00

Per-Arne Molin

Bostad 08-774 18 19
Mobil 070-964 95 76

BRYGGANSVARIGA

Staffan Westbeck, Hasselö
Hasselö 08-571 550 33
Mobil 070-399 65 72

Pelle Niring, Harö
Bostad 08-644 80 35
Lisslö 08-571 571 20

Tommy Månsson, Hagede
Bostad 08-580 120 53
Mobil 070-695 33 60

REVISORER

Malin Ohlin
Mobil 070-714 31 76

Åsa Ekman
Mobil 070-636 72 85

HARÖ-NYTT

Distribueras till samtliga medlemmar i Harö-Hasselö Intresseförening.

Redaktör: Ann Persson • Postadress: Farkostvägen 7, 181 35 Lidingö • Telefon bostad: 08 767 67 13 • Telefon Ladholmen: 08-571 571 18

• Mobil: 0730-92 68 93 • E-post: ann.persson@sverigesradio.se • Ansvarig utgivare: Björn Lindskog • Produktion och tryck: Vingen, Waxö Omsorg AB, Solnavägen 53 A